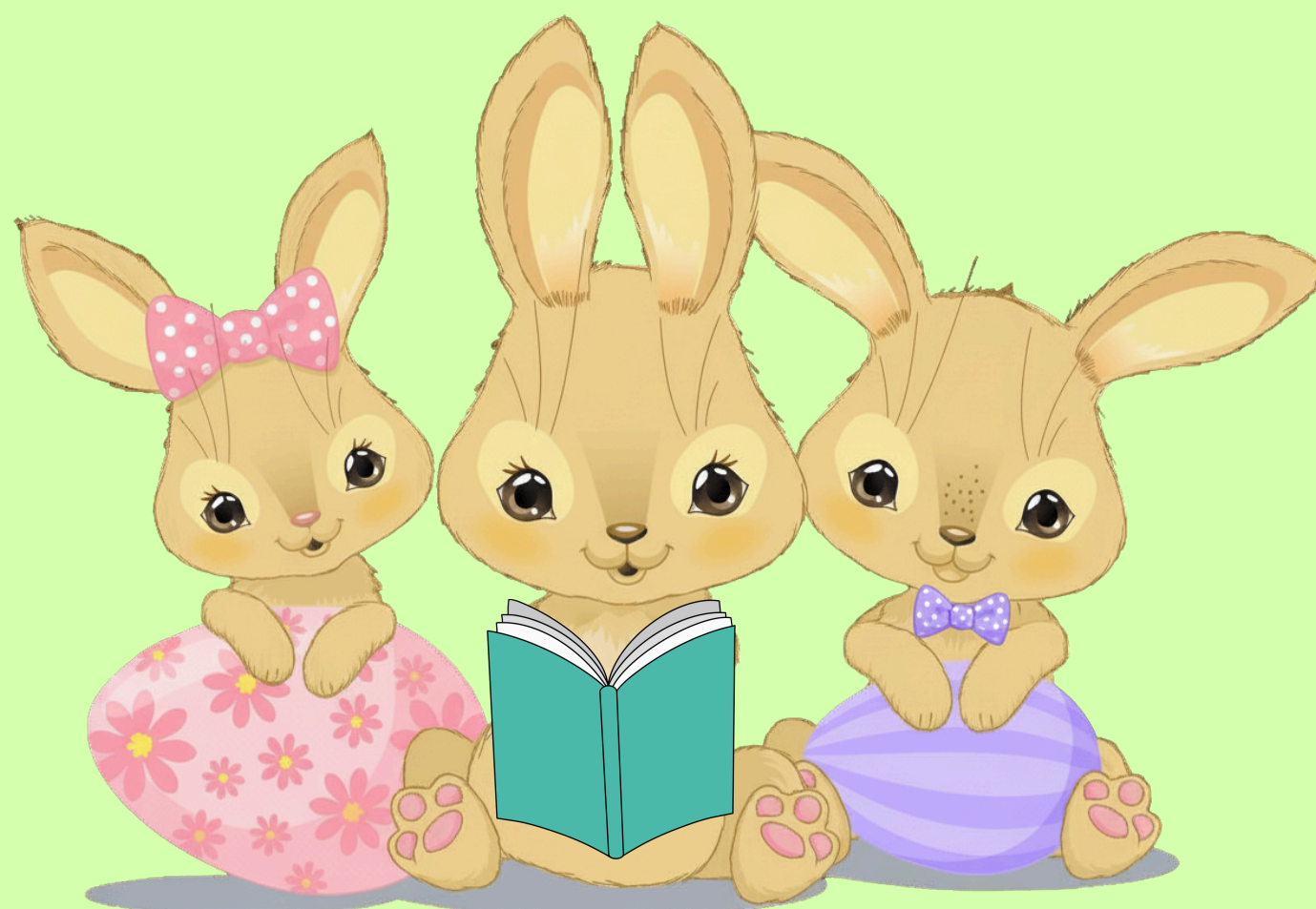

LUETAAN YHDESSÄ!

Toiminnallinen opas innostamaan
yhteisiä lukuhetkiä
varhaiskasvatuskäisen lapsen
lukivalmiuksien tukemiseksi

Opas on tehty osana
opinnäytetyötä Turun kaupungin Kukola-Moikoisten
päiväkodille.

Lukutaidon heikentyminen on ollut puhututtava ilmiö.
Vuoden 2022 PISA-tutkimusten mukaan lasten ja
nuorten lukutaito on tutkitusti alentunut.

Turun kaupungin tavoitteena on nostaa lasten ja
nuorten lukutaidon tasoa vuoteen 2030 mennessä
lukutaito-ohjelman avulla. Lukutaito-ohjelma tarvitsee
yhteistyötä kotien kanssa yhteisten tavoitteiden
saavuttamiseksi.

Varhaislapsuuden lukukokemukset ja lukuympäristö
vaikuttavat lukuharrastuneisuuteen.
Opas on tehty perheen yhteisen lukuinnon herättelyyn
ja varhaiskasvatusikäisen lapsen lukivalmiuksien
tukemiseen.

Opas sisältää tietoa lukivalmiuksista ja lukemisen
hyödyistä. Näiden lisäksi on lukuinnon herättelyyn
tietoa ja vinkkejä eri lukuympäristöistä sekä lukuhetken
mahdollisuuksista. Loppuun on koottu kirjavinkkejä ja
yhteistä tekemistä koko perheelle.

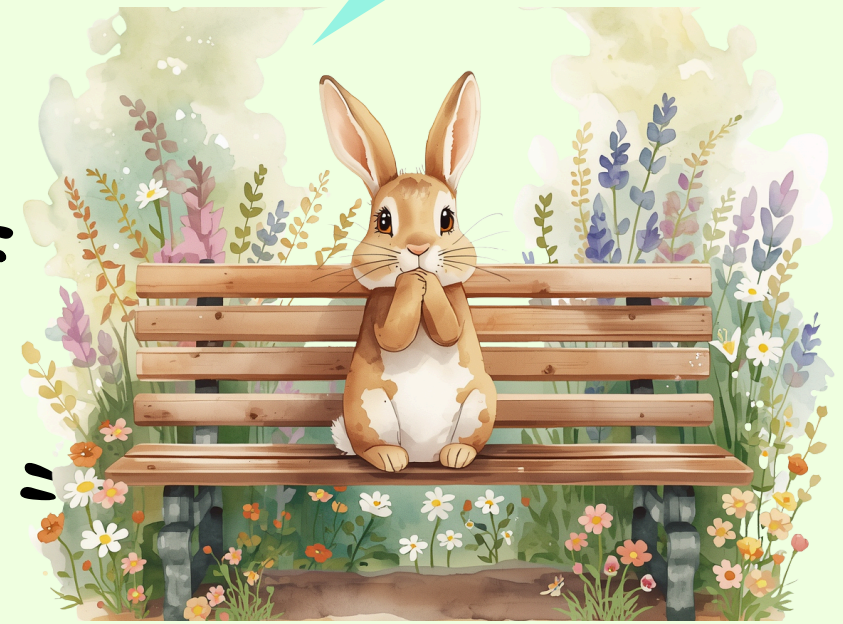
Lukutaidon perusta rakentuu 0-6 ikävuoden välillä.

Lukivalmiuksilla tarkoitetaan alle kouluikäisen lukemaan oppimisen esitaitoja. Mitä kaikkea ne sisältävät?

Lukivalmiudet sisältävät lyhyt- ja pitkäkestoisen muistin, sekä tarkkaavuuden suuntaamisen taidon...

...fonologisen tietoisuuden, kirjaintuntemuksen, sanavaraston, sekä nimeämisen taidon.

Lisäksi ympäristötekijät ja motivaatio vaikuttavat kehittymiseen.

Lukutaito tarjoaa monia merkittäviä hyötyjä:

- Yhteiskunnallista osallisuutta
- Luo pohjaa tulevaisuuden opiskelua varten
- Tukee lapsen identiteetin kehitystä
- Opettaa tunne- ja kaveritaitoja
- Tarjoaa tietoa maailman moninaisuudesta

Aikuisen näyttämä
esimerkki vaikuttaa omaan
kiinnostukseeni. Otan mallia
aikuiselta, miten
kirjallisuuden kanssa voi
viettää aikaa.

Aikuinen voi näyttää minulle
mallia monella eri tavalla:

- iltasatu
- kirjastossa käyminen
- kirjan lukeminen
- lehtien lukeminen
- uutisten lukeminen
- äänikirjojen kuuntelu

Lukuympäristöäni voi rikastaa eri keinoin:

- tunnelmavalot
- matalalla tasolla olevat kirjat
- pehmeä ja lämmin oleskelupaikka
- lempisadun innoittama lukunurkkaus
- maja
- äänikirjojen kuuntelu mahdollisuus
- vaihtuvat ja tutut kirjat

Lukuympäristö luo minulle mahdollisuuksia kehittää valmiuksiani oppia lukemaan, kun kirjallisuuteen on mahdollista tutustua yksin ja yhdessä.

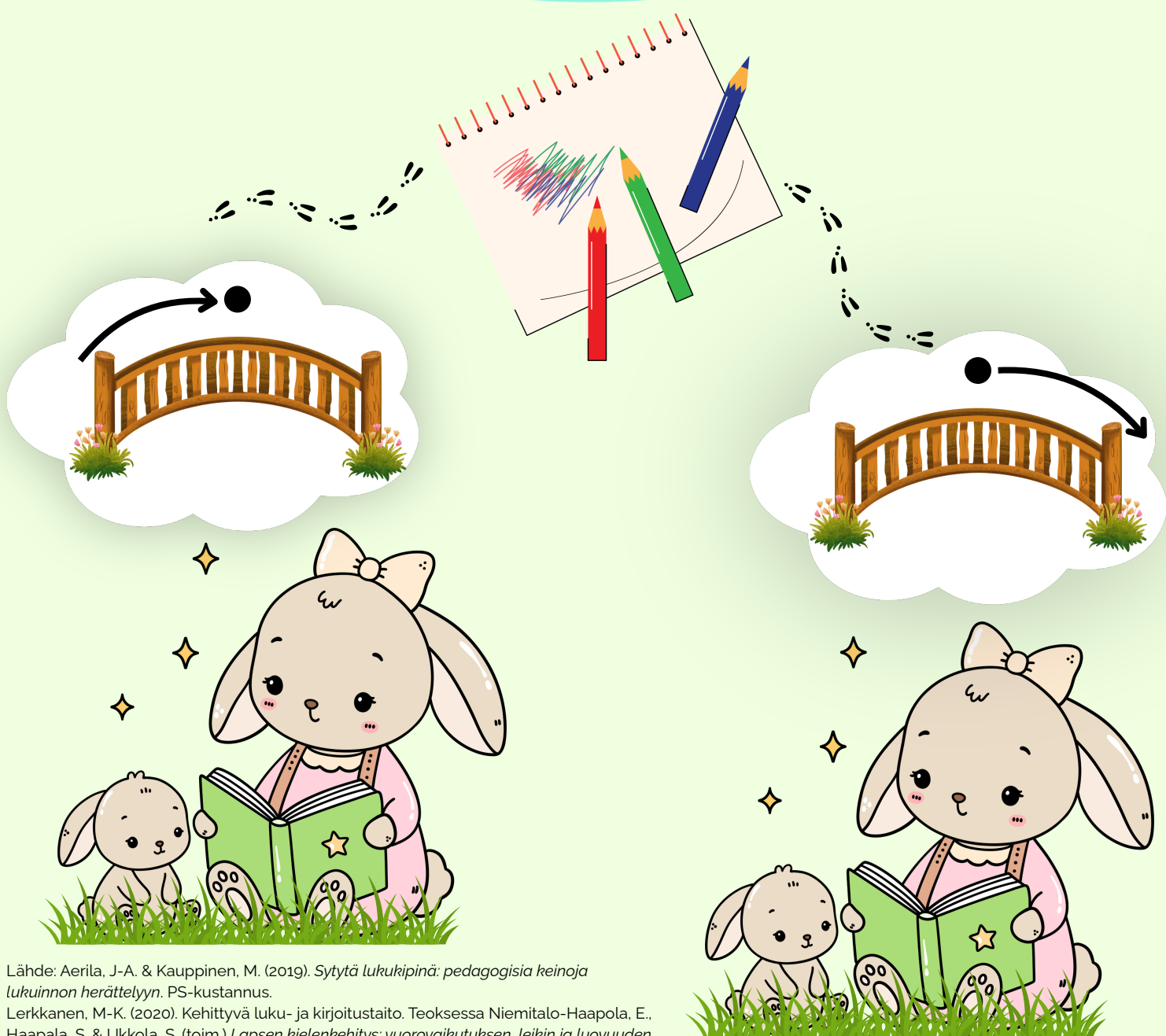

Merkityksellisyyttä lukemiselle lisäävät erilaiset tavat lukea ja se, että saan osallistua lukemiseen. Seuraavaksi on esitelty tapoja, joilla voi innostaa minua kirjojen maailmaan.

Kiinnostukseni kirjoja kohtaan kasvaa, kun kirjoja on saatavilla monipuolisesti ja niiden parissa vietetään aikaa.

Valitkaa kirja, jossa on selkeä käännekohta. Aloittakaa lukemaan kirjaa ja pysäyttäkää ennen käännekohta. Lapsi saa piirtää oman ajatuksensa siitä, mitä tarinassa tapahtuu seuraavaksi. Lapsi voi kertoa piirtämästään, jonka jälkeen lukekaa tarina loppuun. Kirjan luettuanne voitte verrata lapsen mielikuvitusta ja todellista tarinan loppua keskenään.

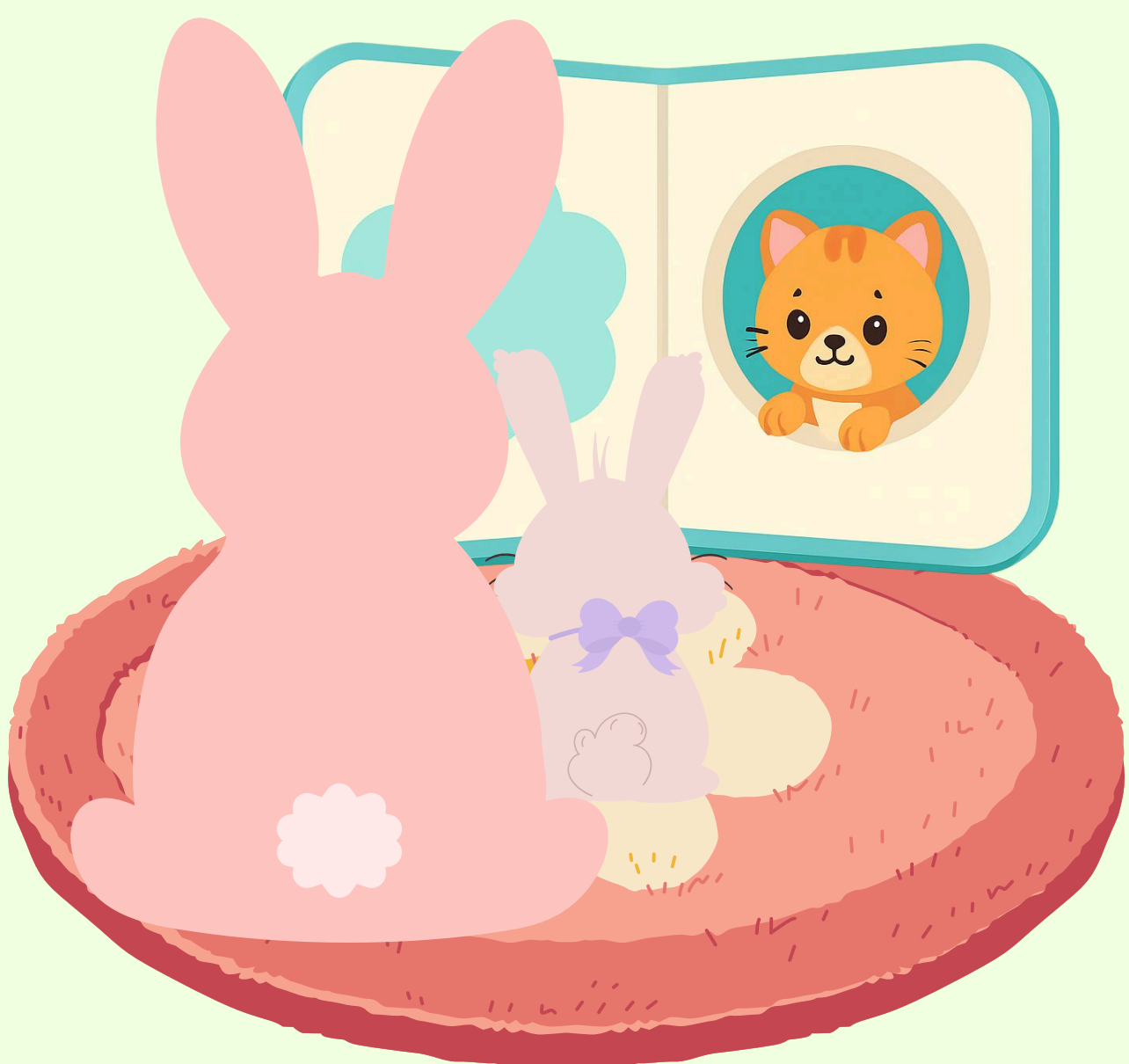
Valitkaa luettavaksi kirja, jonka aihe on tällä hetkellä lasta kiinnostava. Yhdistäkää kirjan tarinan hahmot/aihe/teema leikkiin.

Vaihtakaa lukuympäristöä. Voitte lukea yhdessä ulkona esim. piknikillä, metsäretkellä tai laavulla. Sisälle voi rakentaa yhdessä majan tai tehdä tyynyistä pehmeän makoilualustan.

Yhdistäkää tarina ja liike satujumpan avulla. Valitkaa kuvauksellinen tarina, jossa pääsee eläytymään tarinaan.

Valitkaa kirja, jossa on kurkistusluukkuja. Kurkistusluukkujen avulla pystytään helposti tekemään lukuhetkestä toiminnallinen.

Valitkaa ääninappikirja lukuhetkelle. Moniaistiset kirjat innostavat lasta kirjan pariin ja ovat opettavia äänen yhdistyessä tarinaan.

Lähde: Aerila, J-A. & Kauppinen, M. 2019. *Sytytä lukukipinä: pedagogisia keinoja lukuinnon herättelyyn*. PS-kustannus.

Ek, K. (2023). Lasten lukuinnon virittäminen ja motivaation lisääminen lukemista kohtaan. *Virikkeitä* 4/2023. Viitattu 6.4.2026.

Svahn, M. (Ei pvm.). Kun teksti herää eloon- toiminnallinen lukeminen oppimisen tukena. *Lue lapselle*. <https://luelapselle.fi/toiminnallinen-lukeminen-oppimisen-tukena/>

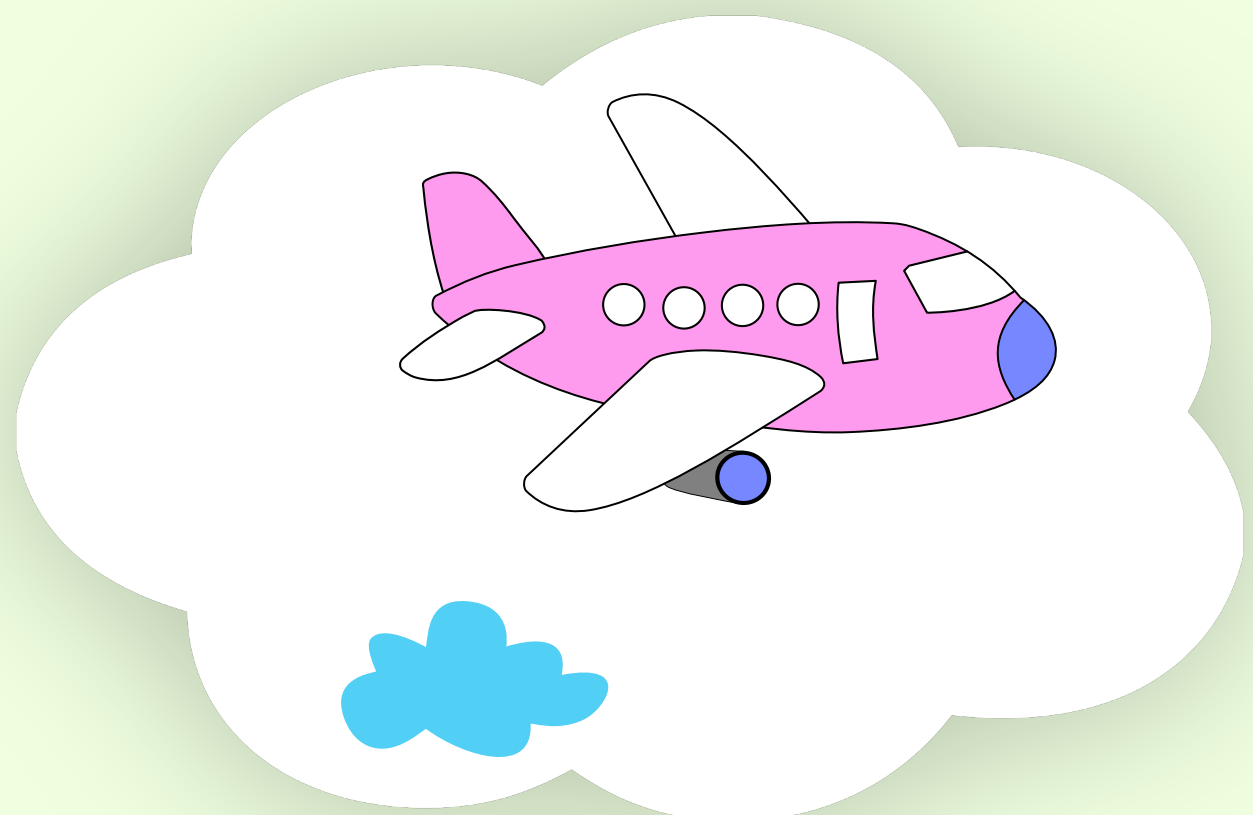
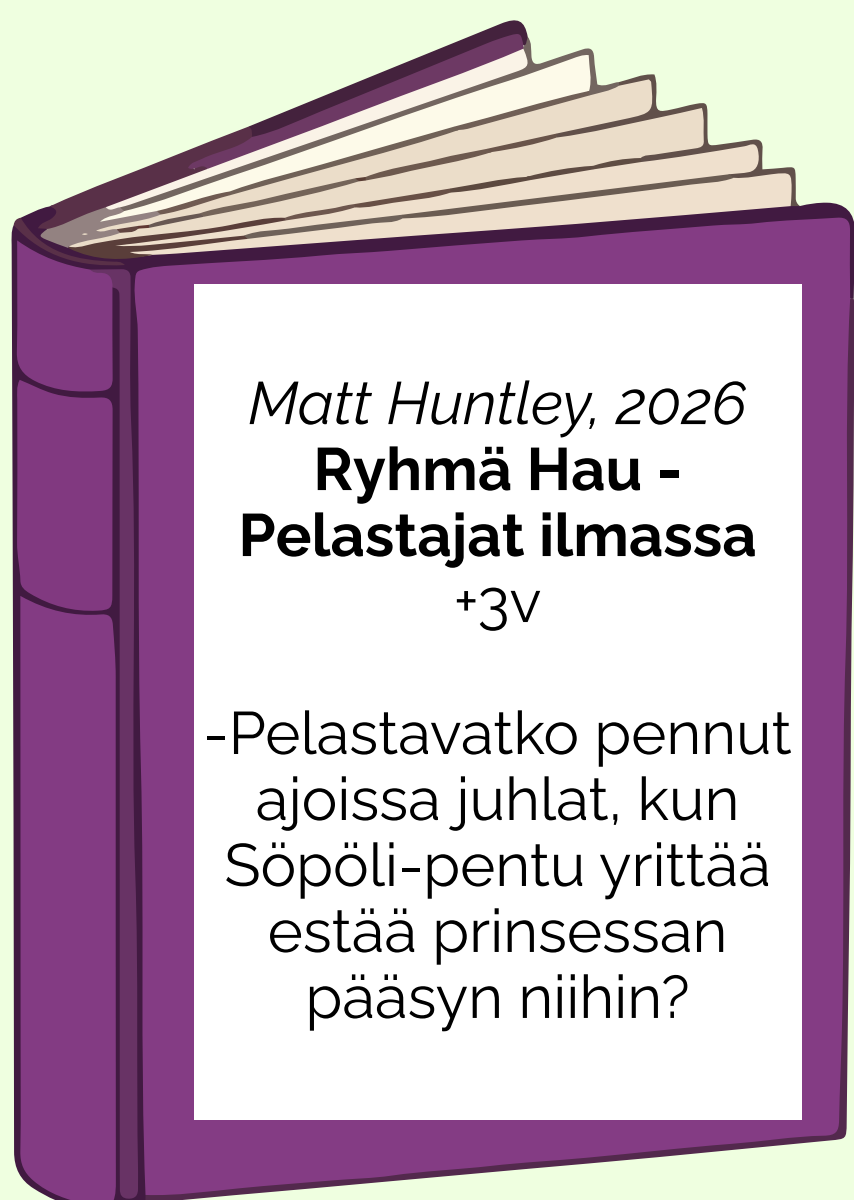
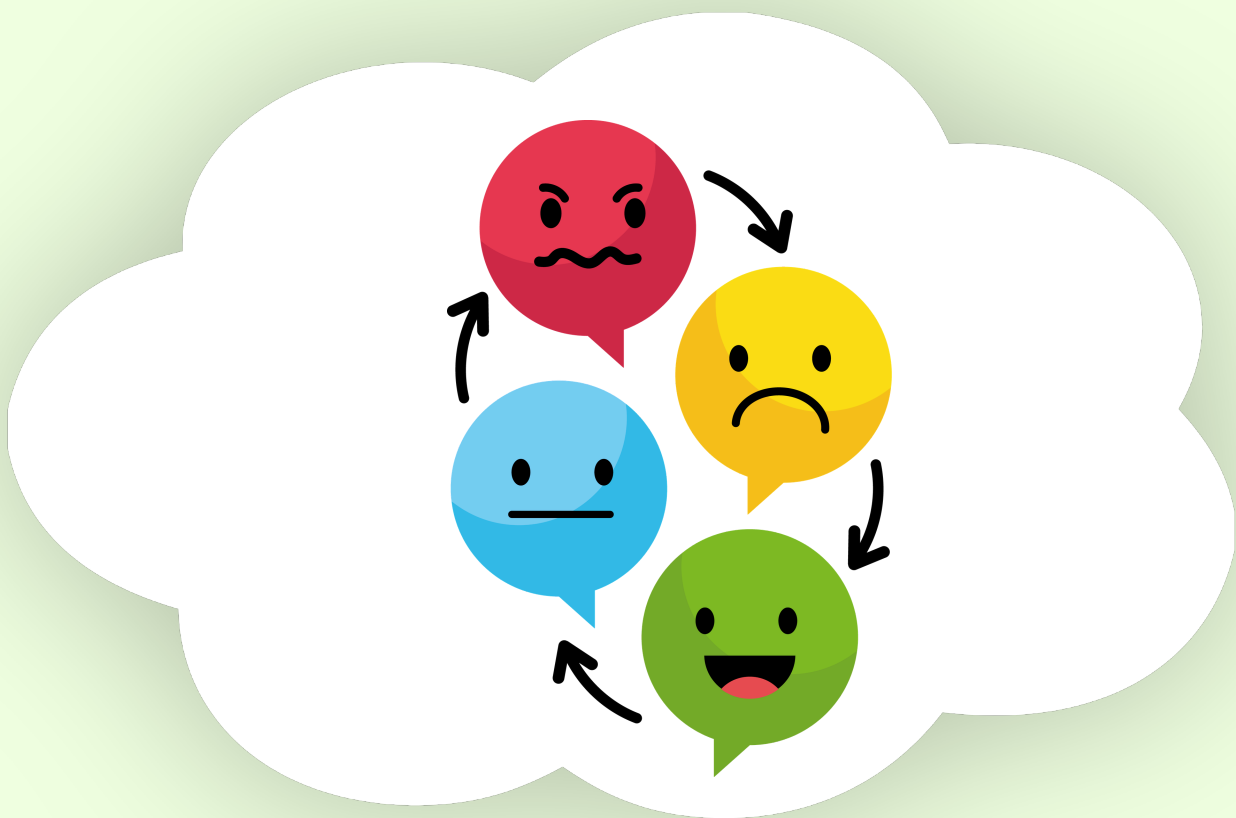
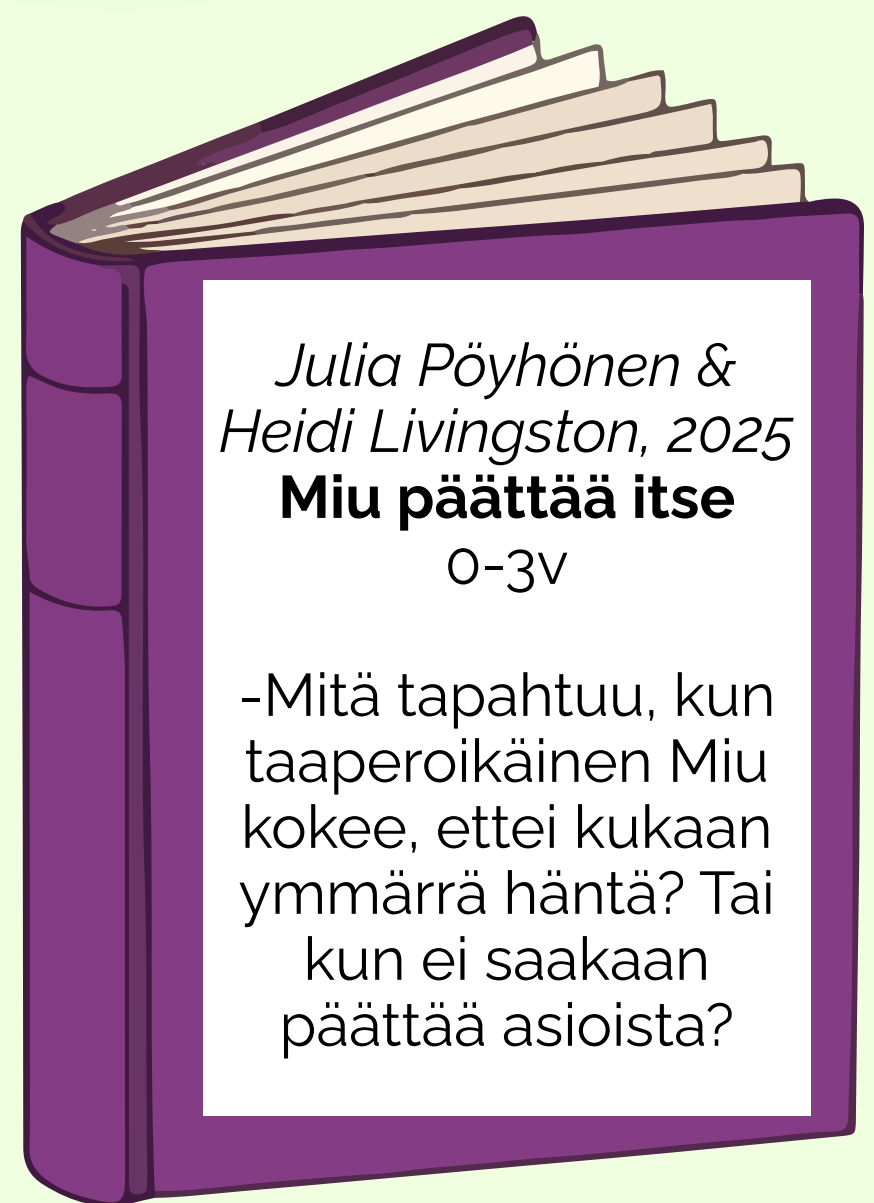
Kirjavinkit

Kirjavinkkien avulla voitte löytää mieleistä luettavaa. Vinkkejä on koottu lasten kiinnostuksen kohteiden perusteella ja teemoittain. Vinkeissä on huomioitu saatavuus kirjastosta, jolloin kirjoja voi mennä yhdessä lainaamaan.

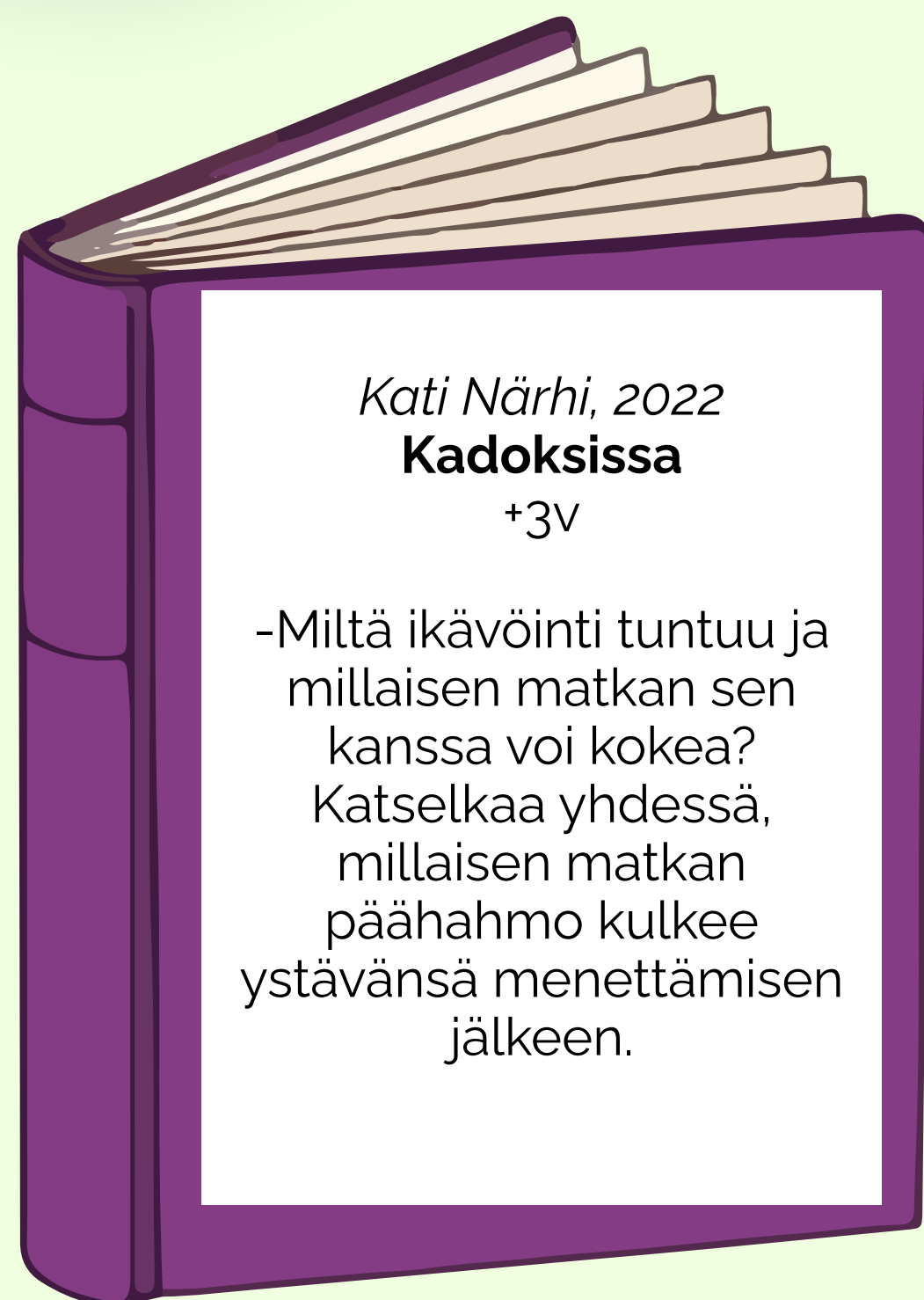
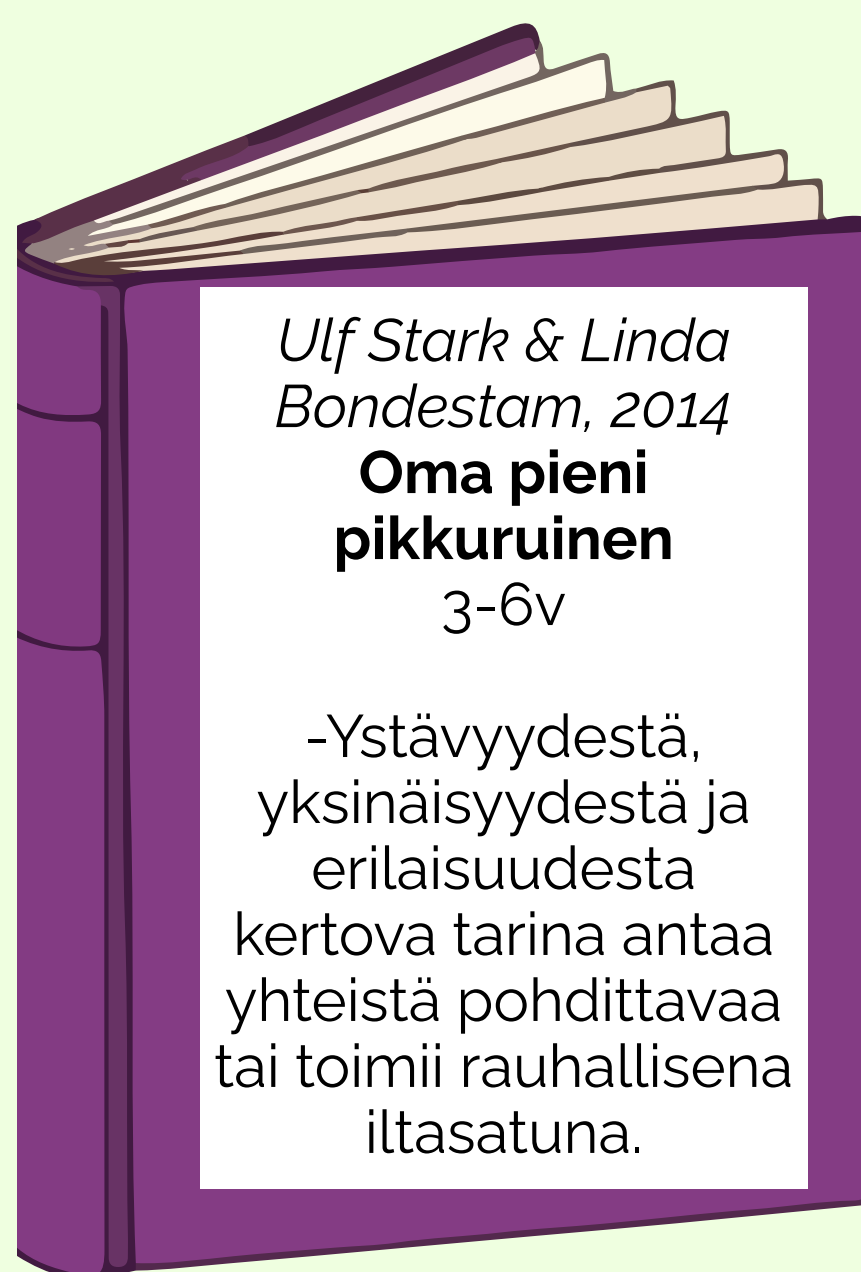
Kuvakirjat tarjoavat minulle innostavuutta ja opettavat minulle sosiaalisia taitoja.

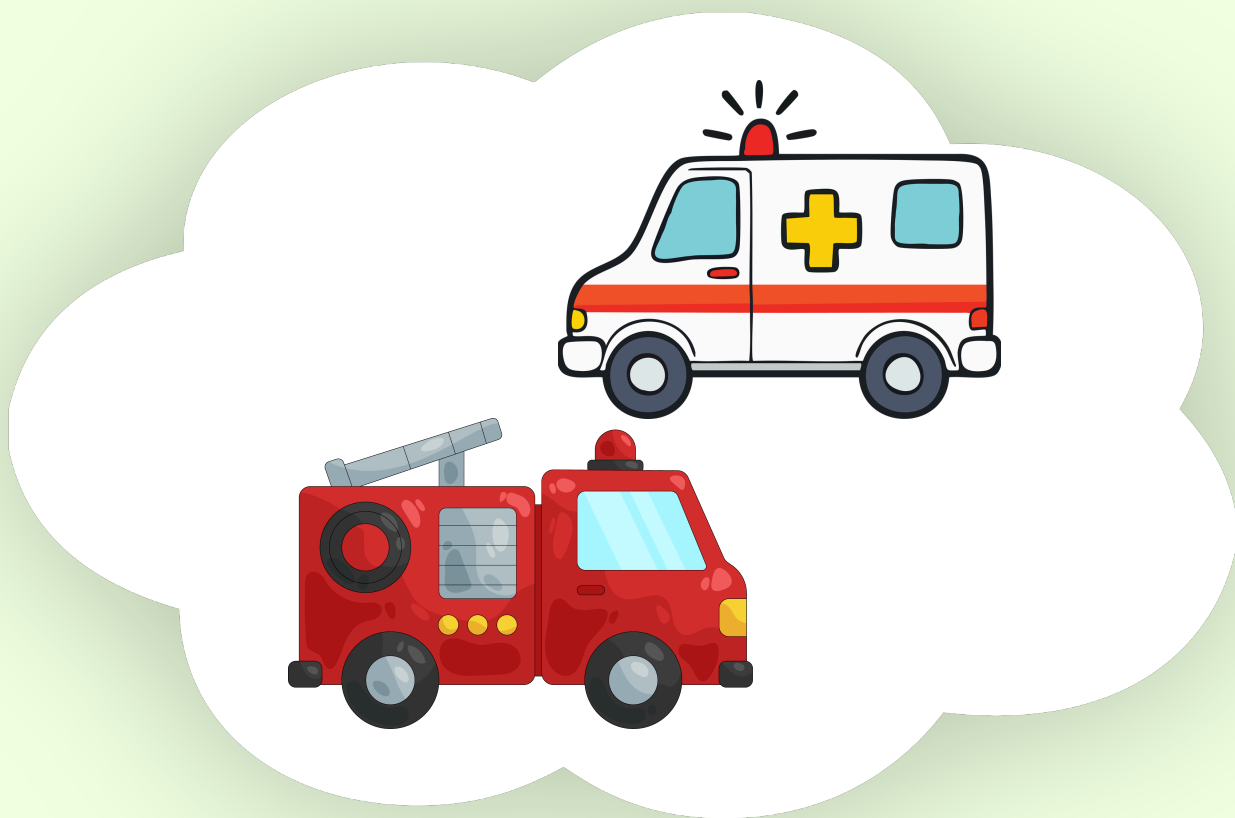
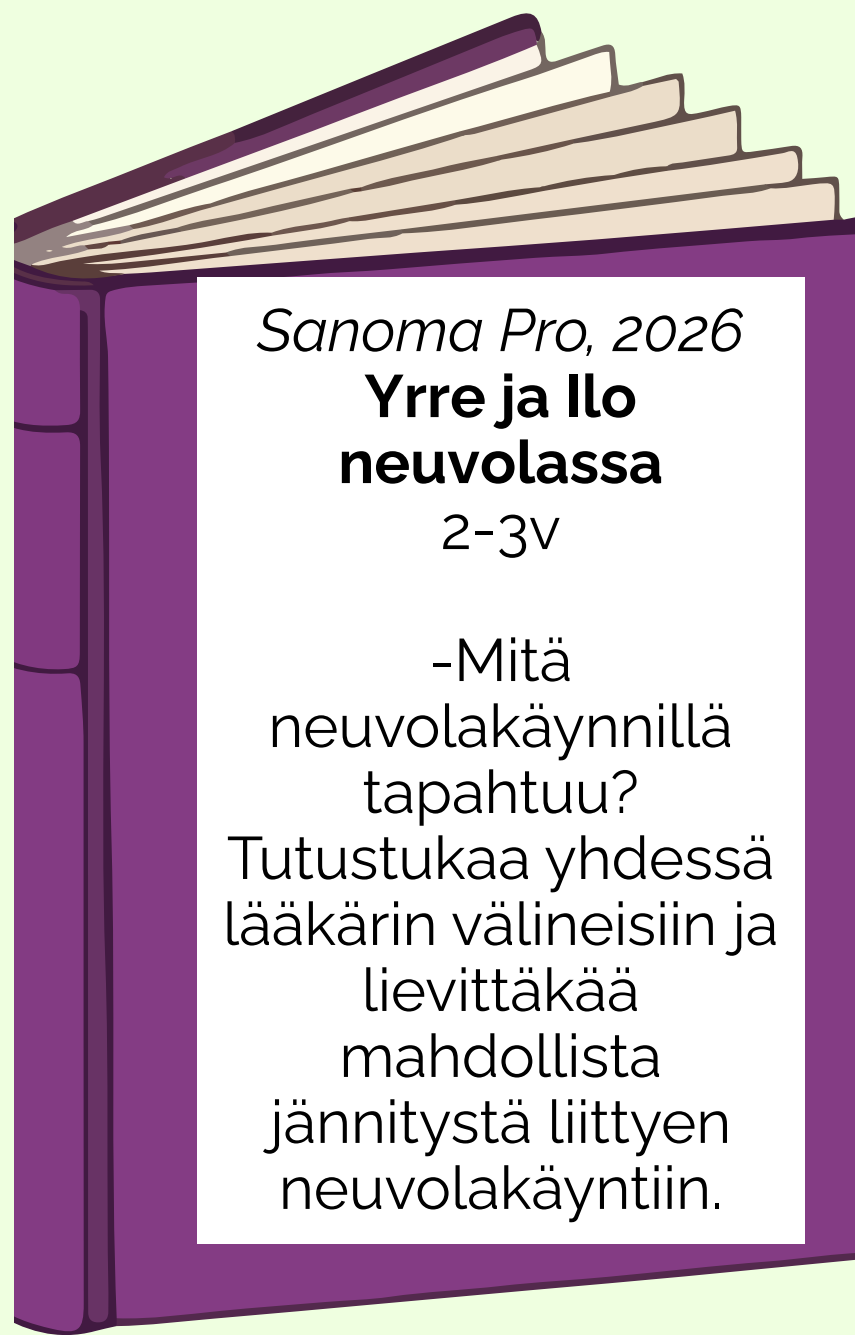
★Näistä lapset
puhuvat nyt★

★Ystävyys ja erilaisuus★

★Lasten kysymyksiä★

YHTEINEN LUKUSEIKKAILU

Käydään yhdessä kirjastossa

Lainataan vinkkilistalta kirja

Rakennetaan maja ja luetaan siellä

Luetaan metsässä

Luetaan iltasatu

Rakennetaan leikki sadun innoittamana

MAHTAVAA!

IHANIA YHTEISIÄ LUKUHETKIÄ!

Tekijät:
Ilse Aikio & Jenni Hämäläinen
Turun ammattikorkeakoulu
2026

**kuvat: Canva*